

Aanwijzingen bij de les

In de schrijflessen worden de verschillende aspecten van het schrijfproces stap voor stap aangeboden en geoefend. De kinderen werken aan de schrijfdoelen met behulp van het instapkaartje, de schrijfhulp en de nakijkhulp.

Tijdens de 'parkeerweken' krijgen de kinderen de gelegenheid om een vrije schrijfofdracht te maken zonder vooraf bepaalde doelen. Hierbij staat het creatief schrijven voorop en zijn de kinderen vrij in het bepalen van genre, doel en publiek (zie 'Leerstoflijnen Schrijven Beschreven' van de Referentieniveaus).

Tevens kunnen kinderen zelf bepalen op welke manier ze hun tekst willen voorbereiden en reviseren. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de verschillende leer- en schrijfstijlen van kinderen.

Lesdoel

De kinderen leren hun schrijfvaardigheden toepassen in een vrije schrijfofdracht. Daarbij werken ze zonder richtlijnen en zonder het gebruik van schrijf- en nakijkhulpen.

Materiaal

- Schrijfpapier (per kind)
- Kladblaadje (per kind)
- Schrijfportfolio (per kind)

Lesduur

40 minuten

Stap 1 Voorbereiden

Vertel dat de kinderen vandaag helemaal zelf mogen weten waarover ze willen schrijven. Laat de kinderen nadenken over de onderstaande vier aandachtspunten. Laat de kinderen keuzes maken en deze op een kladblaadje noteren.

1 Tekstsoort

Vraag: *welke tekstsoort ga je kiezen? Welke tekstsoorten zijn er?*

Inventariseer met de kinderen een aantal tekstsoorten, bijvoorbeeld: persoonlijk verhaal, avonturenverhaal, fantasieverhaal, informatieve tekst (zoals een verslag of werkstuk), gedicht, brief, betogende tekst, instructietekst.

2 Onderwerp

Brainstorm met de kinderen over geschikte onderwerpen (bijvoorbeeld: actuele gebeurtenis, een gebeurtenis thuis, een ruzie, een nachtmerrie, een ruimtereis, een geslaagde of juist mislukte vakantie). Een verhaal mag echt gebeurd zijn, of verzonnen. Laat de kinderen in tweetallen ideeën opschrijven, inventariseer en schrijf vervolgens een aantal ideeën op het bord.

U kunt ook de **doelgroep** aan de orde stellen: *voor wie schrijf je?* en de **schrijfstijl** die de kinderen kunnen kiezen: *hoe ga je schrijven?* (realistisch, spannend, met veel fantasie, persoonlijk, zakelijk of humoristisch). Verder moeten ze een tijd kiezen: *schrijf je in de tegenwoordige tijd of in de verleden tijd? Of wissel je dat af, bijvoorbeeld als je een flashback gebruikt, waarbij je teruggaat in de tijd?*

Vraag: *jullie hebben in de afgelopen jaren al veel geleerd over hoe je een verhaal beter, spannender of interessanter kunt maken. Wie kan een punt noemen waar je op kunt letten? Schrijf wat punten op het bord die de kinderen noemen.*

Tip: Om de kinderen op meer ideeën te brengen, kunt u het schema 'Hoe maak je een verhaal beter, spannender, boeiender?' op het bord laten zien. U vindt het schema achter deze les.

3 Schrijven

Leg dat de kinderen bij de gewone schrijflessen meestal werken met een schrijfhulp. Daarin schrijven ze alvast hun ideeën op. Vandaag hoeft dat niet, maar als ze het handig vinden, kunnen ze een opzet maken.

- *Je mag zelf van te voren een opzet maken waarbij je al wat losse ideeën opschrijft (op een kladblaadje) maar dit hoeft niet. Je mag ook eerst voor jezelf een schema maken, een soort schrijfhulp.*
- *Je mag overleggen met iemand anders als je wilt, maar je schrijft wel je eigen tekst.*
- *Indien mogelijk: je mag op de computer schrijven.*
- *Schrijf je op papier? Dan moet je leesbaar schrijven, zodat anderen je tekst goed kunnen lezen.*

4 Nakijken

- *Je mag zelf je tekst nakijken of dit samen doen met iemand anders.*
- *Je mag verbeteren in de tekst maar je mag ook een nieuw blaadje pakken en een mooie eindversie maken.*

Stap 2 Schrijven

Als de kinderen een keuze gemaakt hebben, schrijven ze hun naam en de datum op het schrijfblad en beginnen met schrijven (of met het maken van een opzet op hun kladblaadje). Kinderen die moeite hebben met het maken van keuzes en met het schrijven, helpt u aan de instructietafel.

Stap 3 Nakijken

De kinderen mogen kiezen of ze hun tekst zelf nakijken of dit samen met iemand anders doen. Ze mogen verbeteren in de tekst of een heel nieuwe versie schrijven. Maak afspraken met de kinderen die hun tekst niet binnen de lestijd afkrijgen. Bied deze kinderen de ruimte om de tekst op een ander vrij moment af te maken.

Stap 4 Presenteren

Enkele vrijwilligers mogen hun verhaal voorlezen.

U geeft een TOP en een TIP.

Beperk u daarbij tot de inhoud en creativiteit van het verhaal en beoordeel het werk niet op spelling en interpunctie en indeling. Daar wordt bij de andere schrijflessen al voldoende aandacht aan besteed. De andere kinderen mogen ook TOP's en TIP's geven over de inhoud.

reflectie**Reflectie**

- 1 Wie had vooraf losse ideeën opgeschreven? Wie heeft eerst een schema gemaakt, een soort schrijfhulp voor zichzelf? En wie is juist meteen begonnen met schrijven? Hoe vinden jullie het om zo'n vrije schrijfoopdracht te doen? Leuker, gemakkelijker of juist moeilijker? Welke boodschap, welk doel had je met je tekst? Heb je je doel bereikt?
- 2 Publiceer de teksten door ze op te hangen of in een map te verzamelen.

Hoe maak je een verhaal beter, spannender, boeiender?***Verhaalopbouw**

Bedenk...

- ... een origineel begin (begin bijvoorbeeld met een geur, of een geluid).
- ... een plot met een ontknoping.
- ... onverwachte gebeurtenissen.
- ... een verhaal met een open einde.
- ... een mooie afsluitende zin.

Beschrijvingen

Beschrijf...

- ... hoe de hoofdpersonen eruitzien, wat voor karakter ze hebben, wat ze doen.
- ... de omgeving.
- ... de emoties/gevoelens van hoofdpersonen.
- ... extra details waardoor het net lijkt of je het echt meegemaakt hebt.
- ... een flashback (ga terug in de tijd).

Taalgebruik

Gebruik...

- ... consequent de verleden tijd of de tegenwoordige tijd.
- ... woorden die de sfeer van je verhaal versterken (bijwoorden of bijvoeglijke naamwoorden).
- ... synoniemen of bijna-synoniemen, dus niet steeds dezelfde woorden.
- ... af en toe uitdrukkingen en/of figuurlijk taalgebruik.
- ... regelmatig directe rede met aanhalingstekens (spreekteksten).

Vertelperspectief

- bedenk vanuit welk perspectief je het verhaal schrijft: vanuit jezelf (ik-verhaal) of vanuit een andere persoon. Schrijf alsof je die persoon bent en wat je dan denkt en voelt.

* Het is niet de bedoeling dat het schrijfwerk van de kinderen aan alle punten op de lijst moet voldoen. Het is geen keurslijf, maar meer bedoeld om kinderen op ideeën te brengen.